

УМОВИ СТВОРЕННЯ МЕХАНІЗМУ ВИКОРИСТАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

У статті розглянуто механізм використання регіональних екологічних інновацій. Підкреслено, що сучасний стан економіки України потребує впровадження нових екологічно безпечних технологій. Сформульовані пріоритетні напрямки інноваційно-інвестиційної діяльності. Вказані умови комплексного підходу до управління циклу НТВ (наука - техніка - виробництво).

Ключові слова: екологічні інновації, регіон, цикл НТВ (наука - техніка - виробництво), високі технології, інноваційна діяльність.

И. О. Полєвич. УСЛОВИЯ СОЗДАНИЯ МЕХАНИЗМА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РЕГИОНАЛЬНЫХ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ИННОВАЦИЙ. В статье рассмотрен механизм использования региональных экологических инноваций. Подчеркнуто, что современное состояние экономики Украины нуждается во внедрении новых экологически безопасных технологий. Сформулированы приоритетные направления инновационно-инвестиционной деятельности. Указаны условия комплексного подхода к управлению цикла НТП (наука - техника - производство).

Ключевые слова: экологические инновации, регион, цикл НТП (наука - техника - производство), высокие технологии, инновационная деятельность.

Актуальність теми дослідження. Сучасний стан економіки України спонукає до пошуків принципово нових рішень для формування принципів сталого розвитку, а саме, глибокого структурного перетворення господарчої системи з переходом до нових екологічно безпечних технологій. При цьому під сталим розвитком розуміється такий розвиток економіки, що забезпечує збалансоване рішення задач соціально-економічного розвитку на перспективу, збереження екологічного добробуту й природно-ресурсного потенціалу з метою задоволення життєвих потреб людей [1]. Метою дослідження є обґрунтування особливостей використання екологічних інновацій на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу. Аналіз ситуації, яка склалась, дозволяє зробити висновок, що пріоритетними, такими, що заслуговують державної підтримки варто вважати наступні напрямки інноваційно-інвестиційної діяльності:

- виробництво екологічно чистого продовольства на базі підтримки мережі господарств, освоєння технології виробництва, переробки, упакування, транспортування, збуту й контролю за дотриманням стандартів по екологічно чистому продовольству;

- високі технології на базі конверсії й нових технічних розробок;

- ресурсозберігаючі, екологічно чисті технології, спрямовані на використання новітніх науково-технічних досягнень для більш повного вилучення мінеральних ресурсів з надр і глибокої комплексної переробки природної сировини. Підтримка проектів по освоєнню безвідходних технологій у видобутку, переробці й використанні природної сировини не тільки зупинить марнотратне відношення до неї, але й стає економічно вигідним, забезпечуючи зайнятість і додатковий прибуток від реалізації на внутріш-

ньому й зовнішньому ринку продуктів глибокої переробки сировини.

Переведення економіки на нові умови господарювання вимагає вдосконалення механізмів управління циклу НТВ (наука - техніка - виробництво) на основі використання переважно економічних методів, відправним пунктом якого повинна бути розробка цілісної методології використання досягнень науково-технічного прогресу у виробництві. Це означає комплексний підхід до управління НТВ на основі застосування прогресивних методів управління, що враховують об'єктивні фактори розвитку економіки. Інструментарієм комплексного підходу служить виконання наступних аспектів.

1. Необхідність інтенсивного розвитку економіки країни вимагає ощадливого й раціонального використання первинної сировини. Реалізація такого напрямку може бути здійснена на основі ресурсозберігаючих маловідходних й безвідходних технологій, впровадження яких дозволить забезпечити високу якість продукції, що випускається, і скоротити споживання первинних матеріальних ресурсів, що створить передумови для ефективного управління ними.

2. Одним з можливих напрямків рішення екологічних проблем виступають технології, головною особливістю яких є організація безвідходного технологічного процесу на основі взаємодії як нової, так і традиційної техніки й технології. Своєчасність використання інновацій в галузі технологій замкнутого циклу в наш час обґрунтовано не тільки збільшенням обсягів відходів, що утворюються, але й подорожчанням природних ресурсів, ускладненням умов їхнього видобутку, збільшенням витрат на збір і складування відходів, зростанням транспортних витрат на їхнє перевезення. Зниження собівартості при впровадженні таких інновацій обумо-

влено також самопостачанням вихідної сировини за рахунок власних відходів за вартістю значно нижчого, ніж покупна сировина.

3. Важливою умовою реалізації такої технологічної схеми виробництва продукції є організація цілеспрямованої системи планування, що дозволила б замкнути усі ланки науково-технічного прогресу від ідеї до її практичного використання і споживання по всіх ланцюгах технологічних процесів.

4. Організація замкнутого циклу, що сполучає традиційні й нові технологічні процеси, і можливість впровадження їх в одному цеху, у цехах одного заводу або об'єднання декількох підприємств регіону, передбачає застосування інновацій в галузі управління з урахуванням особливостей конкретних форм організації виробництва. Процес формування екологічно безпечного виробництва передбачає різні варіанти використання технології: застосування традиційних видів техніки й технологій, принципово нових видів технології, або ж на основі їхнього сполучення. Кожна організаційна структура вимагає різних обсягів капіталовкладень, що відображається на ефективності управління ними [2].

5. Можливість комбінації в технологіях різних стадій життєвого циклу залежно від умов виробництва й наявності ресурсів забезпечує гнучкість технологічного процесу виробництва продукції, що сприяє управлінню ними з найменшими витратами.

6. Комплексний підхід до впровадження екологічних інновацій сприяє зниженню собівартості продукції при збереженні її високої якості. Зниження собівартості обумовлено такими факторами, як застосування в якості вихідної сировини дешевих відходів виробництва; скорочення або повна заміна дефіцитної й дорогої первинної сировини; зниження втрат від браку; безвідходність виробництва.

7. Різні варіанти екологічних інновацій на виробництві викликають необхідність достовірної оцінки їхньої економічної ефективності з урахуванням особливостей організації їхнього використання.

8. Без діючої системи стимулювання, заснованої на реалізації інтересів учасників життєвого циклу інновації, неможливо докорінно поліпшити становище з їхнього широкомасштабного впровадженням.

9. У системі діючих економічних стимулів ціноутворенню належить особливе місце, тому що воно забезпечує регуляцію відносин між підприємствами. За допомогою створення системи цін, що враховує ефективність впроваджуваних заходів, можливо справедливе розподілення економічних результатів використання екологічних інновацій, що сприяє узгодженню всіх учасників процесу.

10. Укомплектування всіх служб, пов'язаних з розробкою, освоєнням і впровадженням нових технологій висококваліфікованими фахівцями, набуває першорядного значення. Визначальну роль при цьому грає підвищення престижу інженерної праці. Нетрадиційні форми організації виробництва, використання принципово нової техніки, міжгалузевий характер екологічних проблем, комп'ютеризація, вимагають глибоких знань у різних галузях сучасної науки.

11. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності відіграє визначальну роль як джерело знань у різних галузях сучасної науки, а також як інструмент взаємодії із громадськістю.

Висновок. Таким чином, реалізація наведених вище умов буде сприяти створенню механізму ефективного використання екологічних інновацій на виробництві. Така система організації дозволить створити високоефективне екологічно безпечне виробництво, організаційні й економічні переваги якого дають можливість реалізації комплексного підходу до управління ними. Важливим фактором, що впливає при реалізації вищенаведених заходів, є інновації на регіональному рівні, а саме: адміністративне регулювання, економічне стимулювання з урахуванням специфіки даного регіону й пріоритетів його розвитку, освоєння сировинних і мінеральних ресурсів, рекреаційна діяльність, прикордонне співробітництво, розвиток і розміщення логістичних структур.

Література

1. Пахомова Н.В. *Інновації екологічного розвитку*. / Н.В. Пахомова, О.І. Сергиєнко // *Проблеми сучасної економіки*. 2006. № 1/2 (17/18). – С. 37 – 42.
2. Полевич І.О. *Умови створення механізму використання екологічних інновацій*. / І.О. Полевич // *Актуальні проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: збірник наукових статей*. – Х.: Основа. – 2001. – С. 205 – 206.